

Raadsvoorstel

Agendapunt:

Zaaknummer: 2020-011429

Onderwerp

Vaststellen Regionale Energie en Klimaatstrategie Hart van Brabant

Datum voorstel **Datum raadsvergadering**

16 maart 2021 20 april 2021

Aan de gemeenteraad,

Voorstel

1. De definitieve Regionale Energie- en Klimaatstrategie Hart van Brabant vast te stellen.

Inleiding

De afgelopen twee jaar is in de Regio Hart van Brabant hard gewerkt aan een Regionale Energie- en Klimaatstrategie (REKS). Tussentijds is het concept bod REKS vastgesteld, waarin een ruimtelijk ontwikkelscenario voor grootschalige duurzame opwek, de regionale structuur warmte (inzicht in warmtevraag, aanbod en scenario's voor warmtenetwerken), de doorrekening van Enexis van het elektriciteitssysteem en de aanpak voor klimaatadaptatie zijn opgenomen. In het definitieve bod zijn al deze onderdelen verder uitgewerkt. Zo is bijvoorbeeld een strategische visie voor zon ontwikkeld, is er een MKBA-studie uitgevoerd naar de verschillende warmtescenario's en zijn de gebiedsopgaven in het kader van de klimaatopgave geconcretiseerd.

De betrokken wethouders uit het portefeuillehoudersoverleg Milieu en Afval van de Regio Hart van Brabant, de bestuurders van de drie waterschappen en de provincie Noord-Brabant hebben het definitief bod REKS op 4 maart 2021 vastgesteld. Dit betekent dat nu elke gemeenteraad, de algemene besturen van de waterschappen en Provinciale Staten een eigen besluit moeten nemen. Dit besluit moet uiterlijk op 1 juli 2021 zijn genomen, want dan moet het definitieve bod REKS worden aangeboden aan het Programmabureau Nationaal Programma RES (NPRES).

U bent als raad in de afgelopen twee jaar nauw betrokken geweest bij dit traject. Middels meerdere radendagen ben u geïnformeerd, geraadpleegd en heeft u meegedacht. Dit heeft vorig jaar geleid tot een concept bod REKS, dat 26 mei 2020 is besproken in de gemeenteraad en vastgesteld is door het college op 2 juni 2020. Daarna is gewerkt aan het vervolg en zijn we nu aangekomen bij de fase tot het vaststellen van het definitieve bod REKS. Op 10 februari 2021 was de kick-off van het besluitvormingstraject tijdens een regionale radenavond in Hart van Brabant. Het voorstel dat nu voorligt is klaar voor besluitvorming.

Ambtelijke bijstand: Sylvia Torremans

Zaaknummer 2020-011429

Agendapunt:

Argumenten

1.1 Iedere regio moet voor 1 juli 2021 een definitieve RES indienen.

Landelijk is er afgesproken dat iedere regio voor 1 juli 2021 de definitieve RES moet indienen.

1.2 De definitieve REKS voldoet aan de landelijke vereisten en de PBL-analyse van februari 2021 geeft geen reden tot wijziging van het bod.

In de landelijke 'Handreiking Regionale Energie Strategie' is opgenomen waaraan het RES-bod moet voldoen. Bijvoorbeeld de concrete opgave voor elektriciteit, het inzichtelijk maken van de warmte vraag en aanbod in de regio en een doorrekening op het energiesysteem-efficiency. Al deze onderdelen zijn in het REKS-bod opgenomen.

Het Planbureau voor de Leefomgeving heeft de dertig concept RES's geanalyseerd en hierover een rapportage in februari 2021 gepubliceerd. Berekend is of alle duurzame opwek projecten samen resulteren in de landelijke ambitie van 35 TWh. Omdat deze ambitie wordt gehaald, hoeven de RES's op dit moment geen extra projecten te benoemen .

PBL en het Nationaal Programma RES geven in het kader van systeemefficiëntie en kosten mee, om de totale omvang duurzame opwek niet te organiseren door middel van zon, maar ook nadrukkelijk met wind. De REKS voldoet hieraan, omdat we streven naar zoveel mogelijk zon op dak en vervolgens zoveel mogelijk windprojecten te combineren met zonnevelden in de energiehubs.

1.3 De stuurgroep REKS en het uitgebreid portefeuillehoudersoverleg Milieu en Afval hebben positief ingestemd met deze definitieve REKS.

De stuurgroep REKS en het uitgebreid portefeuillehoudersoverleg Milieu en Afval van de Regio Hart van Brabant (de 9 Hart van Brabant gemeenten, de drie waterschappen en de Provincie Noord-Brabant) hebben de definitieve REKS en alle bijbehorende stukken vastgesteld en vrijgegeven voor besluitvorming door de individuele gemeenten, de waterschappen en de provincie Noord-Brabant.

1.4 Ons college is positief over de definitieve REKS.

Ook bij ons college is draagvlak voor de inhoud van het definitieve bod REKS. Wij zijn van mening dat de REKS aansluit bij de ambities, die wij met uw raad lokaal hebben vastgelegd. In dit raadsvoorstel gaan wij daar verder op in. Ons inziens is een zorgvuldig en gedegen proces doorlopen, waarbij ook inwoners, belanghebbenden, stakeholders zoveel als mogelijk zijn betrokken. Besluitvorming over de definitieve REKS is aan de raad, maar ons college wil haar draagvlak voor het definitieve bod REKS expliciet naar uw raad uitspreken.

1.5 De inwoners uit de regio zijn zoveel als mogelijk betrokken bij de definitieve REKS.

Ondanks alle coronabeperkingen is geprobeerd om zoveel mogelijk bewoners uit de regio te betrekken en te informeren over de REKS. Dit is gedaan door het organiseren van 12 webinars. Deze zijn door enkele duizenden bewoners bekeken. Daarnaast is er een regionale internet-enquête gehouden waaraan meer dan 2.100 mensen hebben meegedaan. Alle webinars zijn via advertenties in het Brabants Dagblad, lokale kranten en via de social mediakanalen kenbaar gemaakt.

Ook jongeren zijn betrokken. Door middel van een swipocratie (een app die beelden als basis gebruikt voor een discussie over de leefomgeving) hebben circa 250 jongeren een enquête ingevuld en hebben enkele tientallen jongeren meegedaan aan gesprekken. Dit heeft geleid tot een manifest, waarin wordt aangegeven hoe zij als jongeren aankijken tegen de energietransitie en op welke manier ze hierbij betrokken willen worden. Het manifest is overhandigd aan de stuurgroep REKS.

Agendapunt:

Ook konden bewoners en andere geïnteresseerden zich aanmelden voor een nieuwsbrief. Inmiddels wordt deze nieuwsbrief ongeveer om de 2 à 3 weken aan 1.600 mensen toegestuurd.

1.6 Het definitieve bod REKS is tot stand gekomen in samenwerking met een groot aantal maatschappelijke partijen.

De projectorganisatie van de REKS kent een organisatiestructuur met een bestuurlijke stuurgroep, projectgroep en werkgroepen. Vertegenwoordigers van gemeenten, provincie, waterschappen, natuurorganisaties, woningcorporaties, ZLTO en energiecoöperaties hebben deelgenomen in deze stuur-, project- en werkgroepen. Naast de reguliere overleggen zijn ook ambtelijke, bestuurlijke- en raadsessies gehouden waar ook andere stakeholders aan hebben deelgenomen. Er is intensief contact geweest met de jongerenorganisatie Jong RES en met een bedrijven taskforce.

1.7 Naar aanleiding van het concept bod REKS zijn op verschillende onderdelen nadere uitwerkingen gemaakt en reacties van betrokken stakeholders verwerkt.

Allereerst is er een concept bod REKS gemaakt. Dit concept bod REKS is besproken in de gemeenteraad, waarbij door de raad besloten is geen wensen en bedenkingen in te brengen, en is vervolgens vastgesteld door het college. Op basis van dit concept bod REKS zijn door de gemeenten Dongen, Hilvarenbeek, Loon op Zand en Haaren, de waterschappen, de provincie, natuurorganisaties en energie coöperaties reacties ingediend. Onderdelen uit de concept REKS zijn, met inachtneming van deze reacties, verder uitgewerkt. De verschillen en overeenkomsten tussen het concept en de definitieve REKS zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Concept REKS	Definitieve REKS
Plan van aanpak energiebesparing	Het hoofdstuk energiebesparing is verder uitgewerkt (bijvoorbeeld de verkenning van een regionaal klimaatloket) en onderdelen hiervan worden nu voorbereid voor externe financiering.
Ontwikkelscenario voor grootschalige opwek, met hierin de energiehubs, waaronder hub De Baars/wind boven bos in Goirle	Toegevoegd: -strategische visie voor grootschalige zon (>2ha) -paragraaf ontwikkeling wind boven bos -paragraaf verankering in het omgevingsbeleid
Regionale structuur warmte met inventarisatie warmtebronnen en scenario's warmte-infrastructuur	Toegevoegd: -MKBA doorrekening van de verschillende warmtescenario's - Conclusies om de verschillende warmtescenario's verder te kunnen uitwerken.
Doorrekening netwerkimpact door Enexis.	Er is een nieuwe impactstudie gemaakt, waarin ook de gegevens van Tennet zijn meegenomen. Tevens zijn er ook voorstellen gedaan voor netwerkinnovaties.
Benoemen van de zes grote gebiedsopgaven in de regio in het kader van de klimaatopgave (in Goirle zijn dat het Brongebied, de Voorste stroom en het beekdal Donge-systeem)	Voor elke gebiedsopgave is een plan van aanpak opgesteld, zijn omgevingsdialogen gevoerd en samen met de betrokken partijen prioritaire klimaatprojecten gedefinieerd.

Agendapunt:

In het concept bod REKS is nog geen koppeling gelegd naar belangrijke maatschappelijke opgaven.	Er is een extra hoofdstuk toegevoegd om een koppeling te leggen naar belangrijke maatschappelijke opgaven zoals mobiliteit en arbeidsmarkt.
In het concept bod REKS is nog geen hoofdstuk opgenomen over innovaties.	Er is een extra hoofdstuk innovaties opgenomen, waarin nader wordt ingegaan op opslag mogelijkheden en voor waterstof wordt voorgesteld verkenningen te doen naar toepassingsgebieden in de regio.
Hoofdstuk maatschappelijk bestuurlijk draagvlak, communicatie en 'vragen aan het Rijk'	Deze hoofdstukken zijn geactualiseerd. Zo is bij maatschappelijk draagvlak een beschrijving toegevoegd hoe invulling is gegeven aan het betrekken van de samenleving bij de REKS.

1.8 De definitieve REKS geeft invulling aan de regionale doelstelling om in 2050 energieneutraal te zijn.

In maart 2018 is de 'Regionale energie Strategie - Energieneutraal in 2050- vanaf nu' en de daarbij horende 'Green deal Hart van Brabant energieneutraal' vastgesteld. Ons college heeft deze mede ondertekend. Deze REKS sluit hierop aan en geeft concreet invulling aan de doelstellingen en ambities uit deze RES en Green Deal.

1.9 De REKS kent een integrale aanpak van elektriciteit, warmte en klimaatadaptatie.

De Regionale Energie- en Klimaatstrategie vormt de regionale vertaling van de nationale afspraken uit het Klimaatakkoord. Belangrijke onderdelen hierin zijn het ruimtelijk ontwikkelscenario voor grootschalige duurzame opwek, de regionale structuur warmte, de doorrekening van het elektriciteitssysteem en de aanpak voor klimaatadaptatie. Doel bij de REKS is om zo veel mogelijk ruimtelijke kwaliteit te realiseren, energiesysteemefficiëntie na te streven en te zorgen dat plannen ruimtelijk vertaald kunnen worden naar zoekgebieden en locaties. Daarom zijn de onderwerpen zo veel mogelijk integraal benaderd.

Als enige regio in Nederland hebben wij de klimaatopgave gekoppeld aan de energietransitie. Maatregelen voor klimaatadaptatie landen in hetzelfde landschap als die voor de energietransitie, en in sommige gevallen kunnen maatregelen gecombineerd worden. Daarvoor is een integrale benadering noodzakelijk. Dit biedt ook de mogelijkheid om eventuele opbrengsten van de energietransitie in te zetten voor maatregelen op het gebied van klimaatadaptatie. De integrale aanpak van de REKS sluit aan bij de integrale aanpak die Goirle ook belangrijk vindt.

1.10 De REKS sluit aan bij onze ambities voor energiebesparing

Om de nationale ambitie te kunnen halen: een klimaatneutrale woningvoorraad in 2050, wil de regio Hart van Brabant net als onze gemeente aan de bak. Een versnelling en opschaling van energiebesparingsmaatregelen in de regio is hard nodig. De onderwerpen die in de REKS aan de orde komen: verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed, de uitvoering van de green deals op de bedrijventerreinen, de aanleg van zonnepanelen op (bedrijfs)daken, verduurzaming van de woningvoorraad en kennisdeling in deze aanpak, sluiten aan bij de activiteiten waar wij als gemeente zelf ook mee bezig zijn.

Agendapunt:

1.11 De REKS sluit aan bij onze ambities voor de grootschalige opwek van duurzame energie door zon en wind

De ambities van de gemeente Goirle, zoals verwoord in de nota “Zonnewijzer en windenergie” en het REKS bod sluiten goed op elkaar aan c.q. vullen elkaar goed aan. Ten aanzien van de opgave voor wind- en zonne-energie wil onze gemeente in de periode tot 2030 zonnepanelen op alle geschikte daken, 1 windcluster en 18 ha grondgebonden zonneparken realiseren. In de daarop volgende periode tot 2050 is de ambitie gericht op nog 2 windclusters en ruimte voor zonneparken tot een totaal van 40 ha. Hiermee kunnen we zelf in de lokale energiebehoefte voorzien.

De REKS biedt de ruimte voor de 3 meer grootschalige zonneparken die nu in ontwikkeling zijn (Gorps Baantje, Beeksedijk en Waterzuivering Riel), die samen de ambities tot 2030 voor 18 ha uit de nota “Zonnewijzer en windenergie” nu al waarmaken. Het ontwikkelscenario voor duurzame opwek gaat verder uit van een efficiënt netwerk met hubs (clusters van wind- en zonne-energie) o.a. aan de oostzijde van Goirle en wind boven bos. Goirle kan haar windambities in dit scenario kwijt en er zijn nieuwe kansen voor ontwikkelingen op het gebied van zonne-energie.

Voor hub De Baars is gestart met visievorming, waarmee concreet gewerkt kan worden aan het doel om voor 2030 één windcluster te realiseren. Uit de visie zal blijken of, en hoeveel ruimte er in dit gebied is om ook invulling te geven aan de nog resterende opgave voor zonne-energie. Voor wind boven bos geldt dat de termijn waarop we hiermee aan de slag kunnen, afhankelijk is van de termijn waarop voldoende capaciteit in het netwerk geboden kan worden. In de periode 2020-2030 zijn de inspanningen binnen de REKS gericht op het bouwen aan een efficiënt elektriciteitsnetwerk, zodat ook Goirle al haar energie-initiatieven kan aansluiten. Er zal in deze periode ook worden gewerkt aan een visie over wind boven bos. Uit deze visie zal blijken of, op welke wijze en onder welke voorwaarden, windmolens ook aan de zuidzijde van gemeente een plaats kunnen krijgen in de periode 2030-2050.

1.12 De in de REKS beschreven regionale strategie voor duurzame opwek zonnevelden in het buitengebied sluit op hoofdlijnen aan bij de principes van ons lokale afwegingskader

In ons lokale kader “Toetsingscriteria voor locaties Zonneparken Goirle” zijn toetsingscriteria vastgesteld voor de beoordeling van initiatieven voor zonneparken in het buitengebied. Dit lokale kader is tot stand gekomen op basis van de handreiking, zoals deze in het concept bod REKS was opgenomen. In het definitieve bod is deze handreiking uitgewerkt tot een regionale strategie. Net als in ons lokale kader, gaat de regionale strategie uit van de zonneladder. Beiden gaan uit van criteria voor landschappelijke inpassing en hebben aandacht voor de relatie met de agrarische sector in het buitengebied. Verschillen zijn er ook doordat de regionale strategie is ontwikkeld na vaststelling van ons lokale kader. Dit, met name voor wat betreft de mogelijkheden in de zogenaamde ja, mits en nee, tenzij gebieden en in kwantitatieve zin (zie kanttekeningen pag. 7 punt 1.4 en 1.5).

1.13 De in de REKS uitgewerkte Regionale Structuur Warmte vormt een goede basis voor onze lokale Transitievisie Warmte

In het kader van de REKS Hart van Brabant is de Regionale Structuur Warmte (RSW) uitgewerkt. Hierbij gaat het om het verduurzamen van de gebouwde omgeving (woningen en utiliteit). De resultaten van deze Regionale Structuur Warmte (RSW) worden gebruikt als input voor de Transitievisie Warmte (TVW) Goirle. En andersom leidt de optelsom van de TVW's over Hart van Brabant tot een verfijning van de RSW. Op basis van de oplossingsrichtingen zijn twee denkrichtingen ontwikkeld voor Hart van Brabant, één met regionale (uitbereiding van het Amernet) en lokale oplossingen en één met alleen lokale oplossingen.

Agendapunt:

Voor uitbreidingsmogelijkheden op het Amernet is gekeken naar de bestaande aansluitingen op het Amernet, de beschikbaarheid van restwarmte en de dichtheid van de bebouwing. Voor Goirle komen alleen lokale oplossingen in beeld, omdat wij niet kunnen worden aangesloten op het Amernet.

1.14 De REKS geeft inzicht in de efficiëntie van het energiesysteem, ook voor Goirle.

De duurzame opwek uit het REKS bod is aangeboden aan Enexis die de netimpact hiervan heeft bepaald. Bij de berekening van het aangeleverde scenario worden bij 8 stations knelpunten verwacht. Bij 6 stations ontstaan deze al vóór 2025, ook bij het station Tilburg Zuid, waar de grootschalige opwek van Goirle op moet worden aangesloten. De knelpunten zijn een gevolg van beperkte capaciteit op de HS/MS-stations van Enexis en/of op het hoogspanningsnet van TenneT. Niet voor niets wordt in het bod aangegeven dat in de periode 2020-2030 de inspanningen binnen de REKS erop zijn gericht te bouwen aan een efficiënt elektriciteitsnetwerk aan de zuidzijde van de regio. Om deze knelpunten op te lossen dienen de betreffende stations uitgebreid te worden en dienen er 2 nieuwe stations bij te worden geplaatst.

Vanuit systeemefficiëntie kan volgens Enexis door clusteren en gezamenlijk aansluiten van wind en zon veel worden bespaard op ruimte, maatschappelijke kosten en uitvoeringscapaciteit. Uit de door Enexis uitgevoerde innovatieve casestudie voor hub De Baars naar het gezamenlijk aansluiten van een zonneveld en de windmolens op het station Tilburg Zuid inclusief het toepassen van 'curtailment' (aftoppen van de productie), is gebleken dat dit een aanzienlijke kostenbesparing kan opleveren. Dit pleit ervoor de energie de komende periode met name te richten op de uitwerking en uitvoering van deze hub en de resultaten van de casestudie daarbij te betrekken.

1.15 De in de REKS beschreven opgaven voor klimaatadaptatie sluiten aan onze lokale ambities.

In de REKS wordt de energietransitie gekoppeld aan maatregelen op het gebied van klimaatadaptatie. Van de zes gebiedsopgaven, die in de REKS voor klimaat in beeld zijn gebracht, zijn er 3 gelegen binnen de gemeente Goirle (Brongebied, Voorste stroom en beekdal Donge-systeem). Per gebiedsopgave zijn klimaatprojecten en -maatregelen in beeld gebracht. Door bij de uitwerking van de REKS de klimaatopgaven een nadrukkelijke plaats te geven, kunnen wij invulling geven aan onze ambitie om een klimaatbestendige gemeente te willen zijn. In het recent vastgestelde Programma water en riolering hebben wij immers aangegeven, dat wij alle ontwikkelingen, initiatieven en plannen willen aangrijpen om het stedelijk en landelijk gebied en de 'natte' ecologische zones via groenblauwe maatregelen steviger met elkaar te verbinden. Door gemeentegrens overstijgende klimaatprojecten en -maatregelen ook in REKS-verband op te pakken, te prioriteren en mogelijk ook te cofinancieren, kunnen concrete stappen gezet gaan worden.

Kanttekeningen

1.1 Financiële middelen voor de uitvoering van het REKS bod zijn nog niet voldoende.

De ambities uit de REKS zijn voor zowel de energie- als de klimaatopgave groot. Wij zijn erg afhankelijk van bijdragen en subsidies van anderen. Mochten deze onverhoopt niet worden verworven, dan moet de REKS worden aangepast en/of worden gefaseerd.

1.2 Het draagvlak voor de uitvoering van het REKS bod is niet zeker.

Ondanks het feit dat veel bewoners en stakeholders tijdens het proces zijn geconsulteerd en geïnformeerd zijn er maatschappelijk vele discussies. Bij de uitwerking van de REKS zal blijken of alle plannen haalbaar zijn.

Agendapunt:

1.3 Alle REKS partners nemen individueel een besluit.

De 9 gemeenteraden, de 3 algemene besturen van de waterschappen en Provinciale Staten nemen allemaal een zelfstandig besluit. Daarbij hoort ook de mogelijkheid van het indienen van moties en amendementen. Afhankelijk van de aard van de moties en amendementen wordt er een aangepaste REKS ingediend. Het kan ook zijn dat de moties en amendementen worden bijgevoegd bij de definitieve REKS en als 'totaal setje' aangeboden aan het Programmabureau NPRES. Mochten de moties en amendementen het 'hart' van de REKS raken dan zal het proces deels worden overgedaan, waarna er een nieuw besluit wordt gevraagd. Als een van de partijen het definitieve bod REKS niet vaststelt, dan is er geen regionaal akkoord en moeten we opnieuw rond de tafel.

1.4 De REKS kadert de mogelijkheden voor grootschalige opwek in.

Om initiatieven voor de opwekking van duurzame energie zoveel mogelijk kans te geven, zijn in ons lokale beleidskader "Zonnewijzer en windenergie" zo weinig mogelijk randvoorwaarden vooraf gesteld. Hoewel de REKS geen gebieden op voorhand uit sluit, behoudens de NNB-gebieden, kiest de REKS wel waar de grootschalige opwek een plaats moet gaan krijgen. De regio wil als één gemeente optrekken als het gaat om het zoeken naar locaties voor de grootschalige opwek van duurzame energie. Gekozen is voor clustering van windenergie en zonne-energie in hubs zodat energie zo efficiënt mogelijk gedistribueerd kan worden en de maatschappelijke kosten van de aanleg worden beperkt. Clustering van windmolens garandeert ook dat de gebieden hiertussen gevrijwaard zijn van windmolens, waardoor de landschappelijke kwaliteit en natuurpanorama's in de grotere natuurgebieden en in de kleinschalige coulisselandschappen behouden blijven. Ten opzichte van ons lokale kader is dit op zich een inperking van mogelijkheden. Omdat we onze ambitie voor 3 windclusters en 40 ha zon ook in het REKS-scenario kwijt kunnen, hoeft dat op zich niet als probleem gezien te worden. In de afgelopen periode hebben we met de 3 lokale zonneparken de versnelling in de energietransitie kunnen geven, die wenselijk werd geacht.

1.5 De in de REKS opgenomen strategie voor zonnevelden in het buitengebied is strenger dan ons lokale kader.

In ons lokale kader "Toetsingscriteria voor locaties Zonneparken Goirle" zijn toetsingscriteria vastgesteld voor de beoordeling van initiatieven voor zonneparken in het buitengebied. De strategie, zoals die nu in de REKS is opgenomen, wijkt op onderdelen af van ons lokale kader. De regionale strategie kijkt iets anders naar de landschapseenheden binnen ons grondgebied dan dat wij doen. Zo worden er mogelijkheden gezien voor zon op veld in het gebied ten westen van Riel, terwijl wij dat in het lokale kader op basis van het huidige beleid nu hebben uitgesloten. In het gebied ten oosten van Goirle worden daarentegen minder mogelijkheden gezien. Verder kadert de regionale strategie de ontwikkeling van zon op veld in het buitengebied in kwantitatieve zin de komende periode in. Alleen zonneparken in de hubs, op bedrijventerreinen, langs de rijksinfrastructuur, op verweesde gronden, op vuilstortlocaties, op vloeivelden, boven parkeerterreinen en in "landschapseenheid, ja mits" zijn tot de volgende versie van de REKS (2023) nog mogelijk. Onze lokale kaders kennen dergelijke beperkingen niet anders dan de beperking tot maximaal 40 ha totaal tot 2050.

Doorvertaling van de REKS betekent dat wij ons lokale beleid op onderdelen zullen moeten aanpassen. Een eerste stap daarvoor is de Omgevingsvisie waarin regionale en lokale visies en ambities op één lijn moeten komen. Daarbij zal o.a. de precieze begrenzing van de landschapseenheden en daarmee de mogelijkheden voor de energietransitie in beeld moeten worden gebracht.

Agendapunt:

De REKS vraagt verder om tot het volgende REKS-bod vanuit de kwantitatieve beperkingen een pas op de plaats te maken bij de ontwikkeling van lokale solitaire zonnevelden buiten de hubs en de ja, mits gebieden. Omdat wij al voldoen aan onze lokale ambities tot 2030 van 18 ha zon op veld, hoeft dit op dit moment geen probleem te zijn. We kunnen de tijd benutten om bij hub De Baars en te verkennen of, en in hoeverre, we daar onze ambities voor totaal 40 ha zon een plaats kunnen geven. Nu de 1^e tender voor zonnevelden zijn eind nadert, kunnen we bij de evaluatie van het lokale afwegingskader bezien of, en onder welke al dan niet aangescherpte criteria vanuit de Omgevingsvisie/REKS, we nog een 2^e tender voor zon op veld willen uitschrijven.

1.6 Goirle kan niet aansluiten op een regionaal warmtenet

In de RSW gaat veel aandacht naar de uitbreiding van het Amernet dat kan dienen als een regionaal warmtenet. Goirle kan hier echter niet op aansluiten en is dus beperkt tot lokale warmtenetten of individuele oplossingen. Pas na vaststelling van de REKS zal verdere bekeken worden hoe gemeenten, die niet kunnen aansluiten op het regionale warmtenet, bij de ontwikkeling ervan betrokken worden en of, en hoe, de regio betrokken gaat zijn bij de ontwikkeling van lokale warmtenetten. Voor deze complexe opgave hebben wij inmiddels in GHO-verband al de samenwerking opgezocht.

Financiën

De REKS is een omvangrijk programma waarbij de aansturing komt vanuit de regio. De afgelopen twee jaar is gebruikt om dit programma op te zetten. Vanuit het gemeentefonds is een bedrag voor de periode 2019 t/m 2021 ter beschikking gesteld voor het opstellen van de REKS. Voor de periode 2022 en verder zijn op dit moment nog geen financiële middelen beschikbaar.

Er resteert nog een beperkt budget voor de eerste uitvoeringsactiviteiten. De activiteiten die met behulp van regionale middelen worden opgepakt zijn o.a.: (1) het vormgeven van een publieke ontwikkelorganisatie t.b.v. de energiehubbs en de klimaatopgaven, (2) het voorbereiden van een subsidie aanvraag in het kader van ELENA (European Local ENergy Assistance) t.b.v. de warmtevraagstukken, (3) onderzoeken voor de regionale warmtevraagstukken, (4) het opzetten van een programmeringstafel voor grootschalige opwek, (5) de start van de uitwerking van de eerste energiehubbs en (6) subsidieaanvragen bij het rijk en de provincie in het kader van klimaatadaptatie. Een uitgewerkt voorstel wordt in de vorm van een nieuw plan van aanpak aan de stuurgroep REKS voorgelegd.

De totale financiële omvang van het gehele REKS programma is nog niet bekend. Hieraan wordt op dit moment nog volop gewerkt. Daarom zijn de volgende acties voor het verwerven van aanvullende middelen in gang gezet. Deze acties zijn:

1. De regiogemeenten zijn samen met de waterschappen en provincie een regionale uitvoeringsorganisatie aan het vormgeven. Gedacht wordt aan een regionaal publiek ontwikkelbedrijf in combinatie met een omgevingsfonds. Dit ontwikkelbedrijf en omgevingsfonds zijn bedoeld voor de ontwikkeling van de energiehubbs en realisatie van de klimaatopgaven. In het omgevingsfonds kunnen subsidies en bijdragen van partijen komen die worden aangevuld met revenuen uit het publieke ontwikkelbedrijf. Medio 2021 zouden de eerste (raads)besluiten hierover genomen moeten worden.

Agendapunt:

2. Het programmabureau Regio Hart van Brabant is voor de warmtetransitie in samenwerking met de zes woningcorporaties een ELENA aanvraag aan het voorbereiden. De doelstelling is om enkele miljoenen aan onderzoek- en ontwikkelsubsidie te verwerven.
3. In het kader van het thema energiebesparing is een Europese REACT-EU aanvraag in voorbereiding.
4. In het kader van het artikel 2 onderzoek Klimaatakkoord is er door het bureau AEF het rapport 'Uitvoeringskosten van het Klimaatakkoord voor decentrale overheden in 2022 – 2030' uitgebracht. Vervolgens heeft de Raad van Openbaar Bestuur (ROB) hierop een advies gegeven. De gemeenten hebben een substantiële bijdrage nodig om de taken uit te voeren. Een onderdeel hiervan zijn de taken die behoren tot het uitvoeren van de RES. De rapportage inclusief het ROB advies maakt onderdeel uit van de kabinetsonderhandelingen.

Samenwerking

Het bod REKS is het resultaat van samenwerking in de regio Hart van Brabant.

Communicatie

Vanuit de REKS zelf is en wordt in regionaal verband gecommuniceerd. Hiervoor is een aparte werkgroep communicatie geformeerd, waarin onze communicatieadviseur participeert.

Het zwaartepunt van communicatie heeft zich in de periode na de besluitvorming inzake het concept-bod REKS vooral gericht het bereiken en informeren van bewoners en op het ophalen van meningen van de inwoners en het informeren en betrekken van de gemeenteraden, de besturen van de waterschappen en de provincie ten aanzien van de inhoud van en besluitvormingsprocedure. Al deze bijeenkomsten zijn door COVID-19-maatregelen digitaal via een webinar gehouden.

Er is een aantal regionale radenavonden gehouden en per gemeente is voor de raad een roadshow over de REKS georganiseerd.

Er zijn negen informatieavonden voor inwoners van de gemeenten in Hart van Brabant georganiseerd, voor elke gemeente een eigen avond. Daarnaast zijn er thema-avonden georganiseerd, waar is ingegaan op belangrijke onderdelen van de REKS: windenergie, participatie, duurzame warmte, klimaat en zonne-energie. Al deze bijeenkomsten zijn terug te zien via het youtube kanaal van de regio Hart van Brabant. De inwoners zijn op de hoogte gebracht van deze bijeenkomsten door advertenties in regionale bladen (Brabants Dagblad) en lokale huis-aan-huisbladen. Ook is via nieuwsbrieven en sociale media van de gemeenten en andere REKS-partners aandacht gegeven aan deze bijeenkomsten. Aan de webinars hebben in totaal enkele duizenden mensen deelgenomen.

Met het uitvoeren van een internetconsultatie onder inwoners van de regio Hart van Brabant is getracht een beeld te genereren van de manier waarop inwoners aankijken tegen verschillende onderdelen van de REKS. Aan de enquête hebben 2.150 mensen deelgenomen.

Samen met de BMF is online onderzoek gedaan onder jongeren hoe zij aankijken tegen de REKS-plannen. Aan deze zogeheten Swipocratie hebben ruim 200 jongeren deelgenomen.

Agendapunt:

Ter ondersteuning van bovenstaande activiteiten zijn ondersteunende communicatiemiddelen ingezet, zoals nieuwsbrieven, filmpjes, infographics en nieuwsberichten op de website van R Regio Hart van Brabant. Inmiddels heeft de nieuwsbrief een bereik van meer dan 1.600 mensen.

Op dit moment lijken vooral de nauw betrokkenen en direct geïnteresseerden voldoende geïnformeerd te zijn over de REKS. Dat blijkt onder andere uit de uitkomsten van de internetenquête onder inwoners en de aanwezigen bij de informatieavonden. De uitdaging is om in de volgende fase ook inwoners die niet initieel geïnteresseerd zijn maar uiteindelijk wel betrokken willen worden, te betrekken bij de uitvoering van het REKS-bod. Inwoners en andere belanghebbenden zullen betrokken worden bij de uitwerking van de zoeklocaties voor grootschalige opwek, zoals bijvoorbeeld hub De Baars. Het vormgeven van het participatietraject is daarbij onderdeel van de uitwerking. Vanuit Goirle is het van belang om te bewaken dat, naast energie, klimaat, natuur, ook inwoners de vruchten kunnen plukken.

Vervolg

De definitieve REKS wordt op 1 juli 2021 naar het programmabureau NP RES gestuurd en vormt daarmee het feitelijke startschot voor de uitvoering van de REKS. Echter, de volledige uitvoering van het programma kan pas starten als er voldoende financiële middelen beschikbaar zijn voor 2021 en de periode 2022 en verder.

In 2021 gaan de volgende activiteiten starten of een vervolg krijgen. De eindproducten hiervan worden met separate college of raadsvoorstellen ter besluitvorming aangeboden.

1. De gebiedsvisie voor energiehub De Baars wordt in 2021 afgerond.
2. De gemeente Waalwijk start de ontwikkeling van de energiehub in haar gemeente op.
3. Voor de energiehub De Spinder, Vossenbergh/Kraaiven, De Baars en Kattenberg worden zaken met betrekking tot grondeigendommen, (doorrekeningen) defensieradar, laagvliegroutes, externe veiligheid etc. nader uitgezocht.
4. Er wordt een programmeringstafel ingericht om regionale sturing te geven aan zonne- en windparken prioriteit krijgen om aangesloten te worden op het Enexis netwerk.
5. Voor de zes gebiedsopgaven zijn uitvoeringssubsidies aangevraagd bij het Rijk en de provincie op basis waarvan projecten geprioriteerd, opgezet en uitgevoerd kunnen worden.
6. Eind 2021 moet er een uitvoeringsorganisatie inclusief omgevingsfonds met financiële middelen gereed zijn om de energiehub verder te ontwikkelen.
7. Medio 2021 wordt er een ELENA aanvraag ingediend bij Europese Investerings Bank ten behoeve van de warmtetransitie.
8. Jaarlijkse monitoring van de voortgang van de activiteiten.

Elke twee jaar wordt de REKS geëvalueerd en herijkt. De regio kan in de komende jaren extra opgaven vanuit het Rijk ontvangen doordat er bijvoorbeeld meer duurzame energie nodig is voor de opgaven in de gebouwde omgeving en mobiliteit. Enexis zal elke twee jaar een doorrekening maken van het energiesysteem. De gemeenteraden moeten de herijkte RES'sen telkens opnieuw vaststellen.

De REKS wordt lokaal vertaald in de Omgevingsvisie Goirle. Naast het onderschrijven van de principes van de REKS, worden daarbij ook de gebieden voor hub de Baars, wind boven bos en zonneweides nader gedefinieerd. Het faciliteren van de aanpassingen die nodig gaan zijn aan het elektriciteits- en warmtenetwerk moeten ook in de Omgevingsvisie worden geborgd.

Agendapunt:

De op de RSW gebaseerde Transitievisie Goirle wordt eind 2021 afgerond en teruggekoppeld aan de RSW.

Nu de 1^e tender van de zonneparken is uitgevoerd, zal eind dit jaar een evaluatie van ons lokale kader "Toetsingscriteria voor locaties Zonneparken Goirle" gaan plaatsvinden, waarbij ook de relatie met de Omgevingsvisie/REKS zal worden gezocht.

Bijlagen

1. Definitieve Regionale Energie- en Klimaatstrategie Hart van Brabant.
2. Losse bijlages bij de definitieve Regionale Energie- en Klimaatstrategie Hart van Brabant:
 - Grootschalige duurzame opwek*
 - a. Ontwerpen aan het REKS bod
 - b. Ruimtelijke kwaliteit van herkenbare landschappen
 - Regionale Structuur Warmte*
 - c. Regionale Structuur Warmte Hart van Brabant.
 - d. MKBA warmtetransitie West-Brabant en Hart van Brabant
 - Doorrekening energiesysteem*
 - e. Netimpactrapportage Enexis
 - f. Innovatieve netwerkstudie
 - Innovatie*
 - g. Strategie Waterstof
 - Klimaatopgave*
 - h. Handleiding voor de klimaatonderlegger Hart van Brabant;
 - i. Klimaatonderlegger Hart van Brabant;
 - j. Klimaatstresstest Hart van Brabant;
 - Participatie*
 - k. Rapportage burgerparticipatiemodellen voor wind- en zonne-energie
 - l. Internet enquête

burgemeester en wethouders van Goirle

Mark van Stappershoef, burgemeester
Jolie Hasselman, secretaris

De raad van de gemeente Goirle;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 16 maart 2021

Agendapunt:

gelet op de Gemeentewet;

besluit:

1. De definitieve Regionale Energie- en Klimaatstrategie Hart van Brabant vast te stellen.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Goirle in zijn vergadering van 20 april 2021.

, de voorzitter

, de griffier